

Ekovýchovné programy Správy NAPANT pre 2. stupeň ZŠ

všeobecne o programoch:

- **Školské programy** sa realizujú sa v priestoroch Vašej školy, školského dvora, či blízkeho okolia. **Exteriérové programy** sú realizované v prírodnom prostredí s vhodným typom ekosystému.
- **Dĺžka trvania programu bez sprievodných aktivít** je 45 min., so sprievodnými aktivitami 90 min. a viac, v závislosti od výberu sprievodných aktivít. Dĺžku programu a výber aktivít vieme upraviť podľa Vašich požiadaviek.
- **Optimálny počet detí** na výukovom programe je **20-25** (1 trieda).
- Pre programy **v interiéri je potrebné zabezpečiť interaktívnu tabuľu**, resp. inú vhodnú techniku na premietanie prezentácií a videí.
- Školské programy je možné upraviť aj do tzv. **stanovištnej verzie (20-30 min.)** – pre celoškolské podujatia, kde skupiny žiakov prichádzajú postupne na stanovište.
- Počas programov sa môže **zhotovovať fotodokumentácia**, ktorá sa využíva pre výchovno-propagačné aktivity Správy NAPANT. Škola zabezpečí **informovaný súhlas zákonného zástupcu** dieťaťa so zverejnením fotografií žiakov, prípadne nás vopred upozorní, že takýto súhlas nemá.
- Programy sú realizované **bezplatne na objednávku**, podľa kapacitných možností Správy NAPANT. **Pomôcky na tvorivé dielne zabezpečuje škola**. Doprava na terénne programy je individuálna.
- **Kontaktná osoba:** Ing. Jana Kološtová, jana.kolostova@napant.sk 0903298412

Školské programy

Chránené územia Slovenska

Predstavenie chránených území Slovenska (národné parky a chránené krajinné oblasti) Ich stručná charakteristika, rozdelenie (podľa administratívneho členenia, geologického pôvodu, entografického členenia), dôvody ochrany.

Sprievodné aktivity:

- Zábavný kvíz spájajúci geografiu (hádanie známych lokalít v chránených územiach), biológiu (hádanie typických zvierat pre to ktoré chránené územie podľa fotografie, pobytových znakov, či zvukové hádanky) i hudobnú výchovu (hádanie regiónov, do ktorých patrí chránené územie podľa typických ľudových piesní – kto sa odváži môže si s nami aj zaspievať).
- Turnaj v hraní kvarteta „Národné parky Slovenska.“
- „Ochranárske dobble“ – postrehová hra, kde namiesto klasických dobble kartičiek hráte s kartami obsahujúcimi obrázky rastlín, živočíchov a ich stôp a lôg chránených území.

Národný park Nízke Tatry

Predstavenie národného parku, charakteristika prírodných pomerov, rastlinstva a živočíšstva. Činnosť Správy národného parku, negatívne vplyvy, návštevny poriadok.

Sprievodné aktivity:

- Spoznávanie geografie národného parku pri tvorbe veľkej spoločnej mapy, doplnené o povesti viažuce sa k známym vrcholom, riekam, či lokalitám Nízkych Tatier.
- Zábavný kvíz zameraný na prírodné rezervácie a zaujímavé lokality národného parku, a na piktogramy znázorňujúce zakázané činnosti.

Ekovýchovné programy Správy NAPANT pre 2. stupeň ZŠ

Odpady

Úvod do problematiky odpadov: Čo je to odpad, ako vzniká, kam putuje. Vysvetlenie princípu „reduce/reuse/recycle“, ako správne triediť odpad. Vysvetlenie recyklačných značiek na obaloch, výstavka „čo sa koľko rozkladá“ – ukážka rôznych druhov odpadu s dobou potrebnou na ich rozklad. Premietnutie krátkeho filmu o produktoch, ktoré sa dajú vyrobiť z vytriedeného odpadu. Predstavenie Zero waste životného štýlu – bezobalové nakupovanie, náhrada plastových výrobkov v bežnom živote...

Sprievodné aktivity:

- Skladanie puzzle s obrázkami recyklovaných produktov.
- Hranie hier, vyrobených z odpadového materiálu.
- Tvorivé dielne - výroba recyklovaného papiera, alebo výroba dekoračných, či darčkových predmetov z prírodného, alebo odpadového materiálu.
- Mapovanie čiernych skládok v okolí.

Živočíšstvo NAPANT-u

Zoznámenie sa s rôznymi biotopmi a ich obyvateľmi, chránené živočíchy, príčiny ich ochrany, druhová a územná ochrana živočíchov, poznávanie podľa pobytových znakov (trusu, stôp a zvukov).

Sprievodné aktivity:

- Výroba malého atlasu stôp zvierat a ich typických stopových dráh pomocou pečiatok.
- Pracovné listy, kvízy a krížovky zamerané na vybrané druhy chránených živočíchov (vlk, rys, medveď, vydra, bocian, hlucháň, netopiere)
- Hra – „Dokážeš prežiť ako mladý rys?“ pre 4 hráčov, resp. 3-4 skupiny hráčov
- Tvorivé dielne – výroba frotáží vybraných druhov zvierat, výroba medailónov so stopou vybraného zvieratá zo slaného cesta, resp. modelovacej hmoty, potlač textilnej tašky alebo trička stopami zvierat, resp. odtlačkami ich siluet

Medveď hnedý

Predstavíme si najväčšiu spomedzi našich veľkých šeliem – spôsob života, potravné nároky, pobytové znaky, vrátane postupu výroby odliatku stopy. Priblížime si tiež spôsoby monitoringu a menežmentu medveďov, vrátane ukážky telemetrického obojku, fotografií z fotopascí, či skúmvavky na odber trusu. Naučíme sa ako sa správať v prírode a ak prírode, aby sme sa vyhlí stretnutiu s medveďom a povieme si tiež čo robiť, v prípade že medveďa stretneme.

Sprievodné aktivity:

- Spoločenská hra „Rok v živote medveďa hnedého“ (k dispozícii sú 4 ks, max. pre 20 hráčov).
- Pracovné listy, kvíz a krížovky zamerané na medvede
- Skladanie medvedieho XXL puzzle
- Tvorivé dielne - výroba medailónov s medveďou stopou zo slaného cesta, resp. modelovacej hmoty, potlač textilnej tašky alebo trička stopami medveďa.

Pôdne živočíchy

Zoznámime sa so zaujímavými druhmi živočíchov, žijúcich v pôde a ich prispôsobenia sa tomuto prostrediu. Bližšie sa pozrieme na život mravcov a na dážďovky a ich využitie pri kompostovaní organických odpadov. Ukážeme si ako vyrobiť a prevádzkovať vermikompostér.

Sprievodné aktivity: Pozorovanie kryptozoických živočíchov priamo v prírodnom prostredí.

Ekovýchovné programy Správy NAPANT pre 2. stupeň ZŠ

Bocian

Prezentácia celoslovenského ekovýchovného programu zameraného na aktívne pozorovanie života bociana a vypracovanie plagátu „Žiadosť bociana o prechodný pobyt.“ Prezentácia jednotlivých aktivít programu podľa metodickéj príručky schválenej pre príslušný ročník programu. Súčasťou prezentácie je tiež prezentácia približujúca rok v živote bociana bieleho, dôvody ochrany, príčiny ohrozenia, zaujímavosti zo života, ako aj prehľad hniezd vrámci územnej pôsobnosti Správy NAPANT

Mokrade

Program realizovaný pri príležitosti medzinárodného dňa mokradí, predstaví žiakom mokrade, ich význam, pre človeka, zaujímavé druhy mokradných rastlín a živočíchov a ich adaptácií na toto prostredie. Predstavíme si tiež významné mokrade Vášho okolia a európsky významné mokrade v Nízkych Tatrách.

Sprievodné aktivity:

- Tematická nástenka k Sv. dňu mokradí pozostávajúca s tematických komixov a 4 interaktívnych posterov zobrazujúcich 4 základné typy mokradných ekosystémov. Súčasťou nástenky je aj kvíz a námety na tematické tvorivé dielne. Nástenku je možné zapožičať na obdobie 2 týždňov.
- Zábavné aktivity zamerané na mokradné rastliny, živočíchy a ekosystémy (skladanie puzzle, spájanie vhodných inzerentov a inzerujúcich, krížovky..)
- Vychádzka k vybranej mokradi.

Lesy

Čo je les, aké má funkcie, oboznámenie sa so základnými lesnými drevinami a vegetačnými stupňami. Poznávanie typických lesných rastlín a živočíchov. Potravné reťazce, význam mŕtveho dreva pre les, význam opadávanie lístia. Komunikácia stromov – lesný internet a príbehy z tajného života stromov. Rozprávanie je doplnené o praktické aktivity zamerané na objasnenie princípu šírenia sa chorôb a škodcov v prírodnom lese a lesnej monokultúre a praktické poznávanie prezentovaných lesných drevín podľa listov, plodov, kôry, či konárikov.

Sprievodné aktivity:

- Prírodný les versus monokultúra – aktivita zameraná na poznávanie rozdielov medzi oboma typmi lesného prostredia.
- Skladanie lesných potravných reťazcov a súťaž o najdlhší potravný reťazec.
- Stromoskop – keltský stromový horoskop, podľa dátumu narodenia si môže každý nájsť svoj strom a prečítať s tým súvisiacu charakteristiku osoby.
- Výroba malého atlasu listov a plodov drevín pomocou pečiatok.
- Tvorivé dielne - Výroba modelu zimného listnatého stromu z papierového sáčku resp. modelu ihličnatého stromu z hárku papiera technikou origami .
 - Frotáže kôry, listov a plodov drevín
 - Výroba plagátu stromu pomocou odtlačkov opadaných listov
 - Jesenné tvorivé dielne -výroba mandál z lesných plodov, alebo zvieratiek z plodov a listov drevín

Ekovýchovné programy Správy NAPANT pre 2. stupeň ZŠ

Liečivé rastliny

Poznávanie základných druhov liečivých rastlín a ich účinkov, využívanie rastlín na liečenie a prípravu pokrmov. Príklady využitia rastlín v poľnohospodárstve (ako prírodných hnojív a prostriedkov na ochranu plodín pred hmyzom, plesňami a pod.). Rôzne spôsoby spracovania liečivých rastlín (sušenie, čaje a nálevy, tinktúry, maste, oleje, octy, mydlá, silice..). V programe sú popri obrázkoch a prezentácii využívané tiež čerstvé, či sušené vzorky liečivých rastlín a výrobky z nich.

Sprievodné aktivity:

- Vychádzka za liečivými rastlinami.
- Príprava a ochutnávka čajov.
- Zábavné kvízy a hádanky o liečivých rastlinách, skladanie puzzle najznámejších rastlín (buď názvov, alebo obrázkov).
- Tvorivá dielňa – výroba prírodného mydla, príp. liečivého oleja, alebo ochuteného octu - výroba odtlačkov liečivých bylín do slaného cesta resp. modelovacej hmoty

Invázne rastliny

Čo sú to invázne rastliny a prečo sú nebezpečné. Predstavenie a ukážky najrozšírenejších invázných rastlín na Slovensku. Spôsoby odstraňovania invázných rastlín.

Sprievodné aktivity: Mapovanie invázných rastlín v okolí

Voda nad zlato

Zopakujeme si kolobeh vody na Zemi, kde sa objavuje, kde mizne, aké má skupenstvá, aj to prečo žiadna ďalšia voda nevzniká, ani nezaniká. Dozvieme sa, odkiaľ pochádza voda z kohútika, kam putuje znečistená voda a ako sa čistí. Povieme si prečo je pitná voda vzácnejšia než zlato a ako tento poklad chrániť. Pozrieme si tiež vodné kryštály a zaujímavé výskumy súvisiace s vodou a jej výnimočným postavením medzi kvapalinami.

Sprievodné aktivity:

- Kvíz „koľko vody“ - žiaci tipujú koľko vody je potrebných na výrobu rôznych druhov potravín, či nápojov
- Studničky a pramene – pásmo približujúce prírodné pramene bežnej aj minerálnej vody na Slovensku, ochutnávka rôznych druhov prírodných vôd, príp. vychádzka ku studničke/min. prameňu v okolí školy.

Exteriérové programy

Lesné dobrodružstvo

Formou zážitkového učenia sa žiaci oboznámia s lesným ekosystémom, čo je to les, ktoré dreviny, rastliny a živočíchy ho tvoria, ako spolu komunikujú a pomáhajú si, aký je význam lesa. Praktické určovanie výšky, hrúbky a veku stromov, ukážka výpočtu spoločenskej hodnoty stromov. Didaktické hry na objasnenie rozdielu medzi listnatými a ihličnatými drevinami, na pochopenie princípu šírenia sa chorôb a škodcov v lese, ako aj hry približujúce život vybraných lesných zvierat.

Lúčna expedícia

Čo sú to lúky, ako vznikajú, prečo zanikajú a na čo slúžia. Určovanie prítomných lúčnych rastlín pomocou určovacích kľúčov, doplnené o rozprávanie zaujímavosti z ich života, či využitia (liečivé a jedovaté rastliny, invázne rastliny, vzácne rastliny...). Určovanie prítomných živočíchov, najmä hmyzu a pavúkov, odchyt a pozorovanie pomocou lupových pohárikov, zaujímavé príbehy z ich života. Skladanie vývojových cyklov vybraných druhov hmyzu a ďalšie aktivity a hry zo života hmyzu. Dozviete sa tiež, čo sú to „trávnice“ a kto bude mať odvalu, môže si s nami aj zaspievať.

Voda a Vodné potvorky

Výprava k potoku, alebo jazeru, pri ktorej si zopakujeme princíp kolobehu vody na Zemi, jej význam pre nás a príčiny ohrozenia. Spoločne určíme základné fyzikálno-chemické vlastnosti vody nášho potoka, či jazera. Následne budeme hľadať a poznávať vodné bezstavovce (práca s určovacími kľúčmi), a pokúsime sa stanoviť index čistoty vody pomocou týchto „vodných potvoriek“.

Krajinou Nízkych Tatier

Sprevádzaná túra po náučnom chodníku, príp. Vami vybranej lokalite v NAPANT-e. Spoznávanie okolitej krajiny, lesných, lúčnych, mokradných spoločenstiev, biodiverzity rastlín a živočíchov, doplnené o zaujímavosti z ich života. Orientácia v teréne s mapou a bez mapy. História danej obce/regiónu kde je smerovaná exkurzia, regionálne špecifiká, ľudová kultúra, povesti viažuce sa k miestnym lokalitám. Vplyv človeka na krajinu v minulosti a v súčasnosti. Strety záujmov využívania krajiny, ľudských aktivít a ochrany prírody.

